

שונות

פגישת מדריכי המחלקה לבקר עם הנהלת הענף ונציגי המוסדות הקשורים בו

מבוא

יהושע שניאור, הנגב, מסר על ההתארגנות האזורית של קבוצת מושבים בנגב לשירות המשק, לאיחסון החלב והובלתו בצורה יעילה.

צבי אידלמן, לשכת רחובות, מסר על השתלבותו — כעובד חדש — בהדרכה, תוך כדי עבודת מחקר בנושא גידול עגלות.

יצחק דר, מסר על עבודת צוות של מדריכי מספוא, כלכלת-ייצור ורפת באזור רחובות לקידום העדר המשפחתי.

שאול אגר, מסר על עבודת גמר בנושא — „הייחוס הראשון אצל עגלות“, שתכליתה — הקדמת גיל ההזרעה של עגלות.

זאב גל, לשכת עכו, הציג את לוחות ההזנה המפורטים, שהוכנו בשביל אזורו לסוגי הבקר השונים ולפי סוגי המזון המתאימים והמצויים שם, במטרה ליישם שימוש בחומרי מזון, כמו: קש, קליפות פרי הדר ועשב רודוס — בכמויות מירביות.

אהרון בן-אשר, המרכז, סקר את בעיות ההגנה בתחליפי חלב לעגלות בגיל הרך, ובעיקר — האפשרות לצמצם את כמויות התחליפים היקרים. ד"ר י. קלי סיכם את הפרק הזה. ההזנה אינה צריכה להיות זהה בכל אזור ובכל עונה. כל משק צריך לנצל חומרי מזון זולים שבאזורו. יש לפתח את טכנולוגיית ההזנה ליעול מירבי בשימוש בכוח אדם, רמת ייצור גבוהה ונצילות מזון. המדריך חייב להתמודד עם מכלול הבעיות בשדה מחד, ומאידך חייב להיצמד, לרכוש ולאגור ידע בנושא מסוים.

תחלופה ותוספת למדריכים בעתיד — מקורן בשניים:

1. אנשי משקים בעלי ידע וניסיון, אך אלה אינם עומדים לרשותנו, מסיבת הצורך בעובדים אלה במשק עצמו;

הנהלת המחלקה לבקר יזמה פגישה בין נציגי המוסדות, שענף הבקר עומד במרכז עבודתם והתעניינותם, לבין המדריכים לגידול הבקר.

ב-8.11.71 נערך כנס בלשכת ההדרכה בחדרה, שאליה הוזמנו חברי הנהלת הענף, נציגי הרופאים הווטרינאריים, האגודות להזרעה מלאכותית, אנשי המחקר, מועצת הייצור והשיווק לחלב ונציגי ציבור הבוקרים, באמצעות מזכירות התאחדות מגדלי בקר. הוזמנו גם נציגי הנהלת שה"מ. שתי מטרות היו לפגישה:

1. לספר לנציגים על עבודת ההדרכה השוטפת בשדה, מפי מדריכים שונים, מאזורים שונים ומאנשי המרכז, ולהדגים בפניהם קטעים אחדים מתחומי העבודה השונים;

2. לשמוע מפי נציגי המוסדות ביקורת, הערות והשגות, משאלות והצעות — הן לגבי עבודת ההדרכה בשדה, והן לגבי בעיות משותפות המעסיקות את המוסדות השונים, ושיתוף הפעולה הרצוי בינם לבינינו — ההדרכה. כל זאת במטרה להמשיך ולקדם את הענף, שכולנו חפצים בהתפתחותו, ולהגיע להצלחות והישגים נוספים.

הכנס נפתח בדברי הסבר על-ידי אלי סמסון, שהינחה אותו. בחלק הראשון מסרו מדריכים, תוך עשר דקות כל אחד, על נושא מרכזי של עבודתם.

מייק לוי מלשכת הנגב, מסר על שינויים בהזנה במזון הגס במשקי הנגב. בגלל הלחץ על השימוש במים, שאינם מספיקים לכול, מבכרים גידולי מכירה על מספוא ומצמצמים בגידולו. עופר קרול, לשכת רחובות, מסר על הזנה בקש במשקי ההר.

הגיע לתפוקה גבוהה, אך השאלה היא — הכדאיות מבחינה כלכלית. המחקר נעשה בשני כיוונים:

1. פיתרון בעיות שוטפות;
 2. ראייה לטווח רחוק.
- הבעיות העומדות בפני המחקר היום הן:
1. צמצום כמויות המזון המרוכז והגדלת השימוש במזון גס;
 2. אחוז השומן בחלב, האם זו רק בעיה הזנ-תית, או שמא גם הטיפוח צריך לפעול בכיוון זה.

נושאי המבנים, המיכון וייעול העבודה — אינם מטופלים כראוי, בגלל חוסר כתובת מרכזית בני-דון.

נושא ההיגיינה ברפת ובסביבתה בוודאי יעלה לדיון, ויש לברך אפילו על חוקים, שיחייבו אותנו לשמור על היגיינה.

שילוב המחקר וההדרכה — זו דרך טובה שיש לברך עליה.

ד"ר אייל, „החקלאית“, יש להיעזר יותר ב- מחשב לאיסוף מידע בנושאי הזנה ופוריות. במק-רים מסוימים עלול שימוש רב ברודוס להעלות את שיעור האסטרונגים בדם.

מייק לוי, חישובים מוקדמים לערך אלטרנטיבי של מים בנגב מראים על אפשרות לשלם בעד טונה שחת מחיר של — 310 ל"י. עשב רודוס טוב, כאשר „מקורות“ מקציבה מספיק מים ומוכנה לקבל קנסות על שימוש יתר במים. היום „מקור-רות“ פשוט סוגרת את הברזים, ומוכרחים להסת-פק בהזנה במזון קנוי וקש.

חיי-הפרה, התאחדות מגדלי בקר, יש לעשות יותר לקידום השטחים המזונחים של מבנים, מיכון ומימשק במובן הרחב. חסר מחקר בנוש-אים אלה, לדוגמא: מה הייתרון בהאבסת מזון מרוכז במכון החליבה.

ד"ר אלי מאיר, „החקלאית“, מחקרים ותצפיות מעוררים גם שאלות ווטרינאריות, ויש עניין שעבודות אלה תיעשנה ביתר שיתוף פעולה עם הגורמים הוטרינאריים.

בניסויים עם האבסת אחוז גבוה של גרגרים לעגלים לא קיבלנו נתונים על מורסות בכבד. ניסויים בהאבסת מזון מרוכז נוזלי ליונקים גרמו

2. בוגרי הפקולטה לחקלאות, שצריכים לרכוש את הניסיון המעשי תוך כדי עבודתם בשדה.

המדריך חייב לערוך תצפיות, על מנת לקדם את עצמו ואת הנושא. תצפיות וניסויים קשה לבצע במשקים, וצריך לנצל למטרה זו את הרפ-תים לנסיגות בעכו ובמכון וולקני בבית-דגן.

מסיבת קוצר הזמן הוכרחנו לוותר על מסירת מידע על-ידי מדריכים אחדים בנושאים הבאים:

1. מערך טופסים לרישום משקי-כלכלי;
2. רישום הפוריות בעדר;
3. פיטום עגלים (שיטות הזנה וניסויי שדה);
4. הקלת עומס החום באזורים החמים;
5. בעיות הזנה באספסת;
6. הרפת בבתי-הספר החקלאיים, ועוד.

ד"ר חנן נוימרק, מכון וולקני, פתח בחלק השני — הדיון. הרפת מתחרה בגידולי הייצוא. המחקר והמעשה צריכים למצוא דרך להספקת מזונות לרפת, ללא תחרות עם גידולי הייצוא. היידע לשימוש במזונות כאלה מצוי בחלקו, וצריך להוסיף וללמוד להשתמש במזונות המצויים.

שלמה דורי, התאחדות מגדלי בקר, מיגבלות הענף היום הן, בעיקר, מיכון וכוח אדם. למד-ריכים צריכה להיות זיקה לענף, וההדרכה חייבת להיות בעלת אוטוריטה. על המדריך להשקיע הרבה יותר בעבודה ישירה במשק, וכן להיות יותר בתמונה של הרקע הכללי ושל מדיניות הענף. יש להתריע נגד גידול עגלות לבשר לבן, הגורם נזק עצום לאפשרויות הגדלת הרפת בארץ ולייצוא מבכירות. בנושא המבנים אנו מפגרים. המשקים משקיעים השנה כארבעים מיליון לירות במבנים לבקר, ובנושא זה, כבנושאי המיכון והאוטומציה, מפגרים ביותר המחקר וההדרכה.

משה רביב, לשכת עפולה, באזורים רבים עשוי מספוא ירוק להתחרות בגידולי מכירה וייצוא. במשקים מושביים רבים יש מגמה לעבור להגמעת בני-בקר בחלב מלא, מתוך שיקולים וחישובים של מס-הכנסה.

ד"ר שמואל אמיר, מכון וולקני, בארץ יש קרבה רבה למדי בין החקלאים, ההדרכה והמחקר. הענף

למחלקה למיכון — תוך כוונה לעזור לקידומו. לגבי שימוש במחשבים בחקלאות, הדבר נמצא בשלבי התחלה.

בנושאי ההזנה — צריך להגיע לבקרה יותר טובה על ההזנה המוגשת ברפת, ויש צורך לבחון את נורמות ההזנה המקובלות.

אשר לשיתוף עם הרופאים, הבעיה אינה קיימת, ותמיד יכולות להיות בעיות שונות. יש לנו הרבה רופאים המעוניינים בפיתוח נושאים ובשיתוף פעולה בתצפיות ובעבודה שוטפת בשדה, אולם דרוש להם זמן ועידוד מגוף מרכזי.

עם דברי ד"ר קלי הסתיים הכנס. אין ספק שהוא תרם להבנה ההדדית בין הגורמים השונים, שגם בעתיד יעשו במיטב מאמציהם לקידום הענף.

רשמו וסיכמו

עופר קרול ואלי סמסון

*

ב-13 בינואר ש.ז. התקיים המורשון של „החקלאית“. בפתיחת המורשון נמסרו מילואים לדו"ח בעד השנתיים, שנשלח לפני זמן מה לחברי „החקלאית“, ע"י מר יפה, ד"ר מאיר, ד"ר הדני ומשה כץ — בשם ועדת הביקורת.

הפותח בדיונים היה הח' שלמה דורי, ממזכירות ההתאחדות. פרטים על מהלך האסיפה, המילואים והדיונים יתפרסמו ע"י הנהלת „החקלאית“, כנ"הוג תמיד.

*

הערה לרשימתו של קליין, ועדה אזורית עמק יזרעאל, הגליל התחתון

במערכת התקבל ניתוח כלכלי של ענף הרפת בבית קשת לשנת תשל"א עם הערות והסברים נוספים מהח' י. אשל, מרכז הרפת. תמצית מאלה נפרסם בחוברת הבאה.

לתחלואה. רצוי למנוע הקמת משקי חלב קטנים ביישובים, שהחליטו לפתח בהם את ענף הבקר.

דיון על אלטרנטיביות של שימוש במים לגידולי קופה צריך לקיים לפני שמחליטים להקים רפת. כאשר הרפת קיימת — חייבים המים לעמוד לרשותה.

אחד הגורמים לירידת אחוז השומן — הוא גורם טיפוחי.

הכוונה ההורעה על-ידי פרים מסוימים תרמה רבות לירידה באחוז ההמלטות הקשות.

א. בן-אשר, שה"מ, יש שגיאות רבות בתיכנון מבנים. לא תמיד יש שיתוף פעולה הרצוי עם הרופאים הווטרינאריים.

בנימין לב, שה"מ, קיימת ועדת הזנה מרכזית שהיא ערה לבעיות ושאלות הזנה יום-יומיות, אולם מימוש החלטותיה בפועל נתקל לעתים בקיר אטום. בנושאים מסוימים החלטותיה אינן מתבצעות כלל, כגון: אי הכנסת כופתיות פסולת כותנה למזון המרוכז, כי בהכנסתם לתערובת נגרמת ירידה בריכוזיותה. ובנושאים אחרים כמו: ייבוש אספסת במכונים, תחליפי חלב, מחירי מספוא, ועוד — החלטות לחוד וביצוע לחוד.

ד"ר י. קלי, שה"מ, מסכם: האוטוריטה של המדריך שונה ממשק למשק. ישנם משקים שמסדרים יפה בלי הדרכה, ואין בכך פסול. בוקרי משקים אלה משתתפים בפעולות מקצועיות במרכז ובאזורים, קוראים חומר מקצועי ודנים על בעיותיהם המקצועיות והארגוניות עם כל הבא אתם במגע. ובאותם משקים, כאשר מתחלף פתאום המרכז או הצוות, שוב נזקקים באופן דחוף להדרכה. ישנם גם משקים, שמסיבות שונות אינם מקבלים הדרכה, וגיכר בהחלט שהיא חסרה להם, ואליהם יש למצוא את הדרך. בעתיד ניתן יהיה לתמרן את המדריכים ביתר קלות ולהעבירם למשקים ולאזורים סמוכים שונים.

הנושא המרכזי הנראה כרגע הוא המיכון והטכנולוגיה. פיתוח הנושא והטיפול בו עבר עכשו